

Årsrapport 2008

Redaktion

Formidlingskonsulent
Hanne Marie Kristensen (ansv.)
Mail: hanne.kristensen@ps.rm.dk
Tlf. 8728 8101
Stud.scient.pol. Camilla Gade
Stud.scient.pol. Gitte Søgaard

Vidensteamets adresse

Engtoften 5,
8260 Viby J.

Eftertryk tilladt med
tydelig kildeangivelse.

Tryk

Arco Grafisk A/S

Grafisk tilrettelæggelse

SOLOMET - Graphic solutions

På www.vidensteam.dk kan du
læse mere om Vidensteamet og
tilmelde dig vores kurser og elek-
troniske nyhedsmails.

Indholdsfortegnelse

1. Om Vidensteamet.....	3
1.1 Vidensteamets medlemmer	3
1.2 Vidensteamets sekretariat.....	4
2. Vidensteamets aktiviteter i 2008	5
2.1 Vidensteamets møder	5
2.2 Vidensindsamling	5
2.3 Formidling.....	6
2.3.1 VidensTema	6
2.3.2 Vidensteam.dk	7
2.3.3 Kurser og workshops	7
2.4 Vidensteamets konference 2008.....	9
3. Vidensteamets Rejsehold	9
3.1 Rejseholdets opgaver i 2008	9
4. Forventninger til 2009	11

1. Om Vidensteamet

Vidensteamet er et nationalt netværk vedrørende psykisk handicappede og senhjerneskadede med problemskabende adfærd. Vidensteamet blev etableret i 2003 af samtlige amter, Frederiksberg og Københavns Kommune samt Bornholms Regionskommune med opbakning fra Lev og DSI. I dag drives Vidensteamet af Region Midtjylland og er finansieret af VISO, den nationale Videns- og Specialrådgivningsorganisation under Servicestyrelsen.

Af Vidensteamets kommissorium fra 2007 fremgår det, at Vidensteamet arbejder for at:

- Intensivere det forebyggende arbejde og kvalificere den eksisterende indsats over for psykisk handicappede og senhjerneskadede med problemskabende adfærd.
- Udvikle ny viden og brugbare specialpædagogiske metoder i indsatsen over for målgruppen.
- Dokumentere effekten af de initiativer, der er iværksat, samt medvirke til at videreudvikle en koordineret og helhedsorienteret indsats over for målgruppen.
- Opfylde handicapsektorens behov for oplysning og viden om eksisterende og planlagte initiativer over for målgruppen.

Vidensteamets arbejde er målrettet børn, unge og voksne psykisk handicappede og senhjerneskadede, der har en problemskabende adfærd. Problemskabende adfærd defineres her som udadreagerende, selvskadende og/eller selvstimulerende adfærd.

Vidensteamet består af en række fagpersoner, der alle har en særlig kompetence eller faglig viden om målgruppen, de anvendte metoder samt tilrettelæggelsen af specialpædagogiske tilbud.

Vidensteamets sekretariat varetager den daglige drift. Sekretariatet er placeret i Viby J og består af en specialkonsulent, en formidlingskonsulent og en sekretær.

1.1 Vidensteamets medlemmer

Vidensteamet bestod i 2008 af 24 medlemmer. Formand for Vidensteamet var Janne Spiegelhauer, som dog ved årets udgang er fratrukket sin stilling som voksensocialchef ved Region Midtjylland. Formandsposten er i den forbindelse overgået til Lars Kjeldgaard, der er tiltrådt som centerchef for Center for Voksensocial i Region Midtjylland.

I 2008 bestod Vidensteamet således af: *3 medlemmer fra Danske Regioner, KL og VISO.*

- Mikkel Lambach, konsulent, Danske Regioner
- Rigmor Lond, konsulent, KL
- Mona Holm, faglig leder, VISO (Stoppet pr. 1. oktober)

7 regionale medlemmer

- Janne Spiegelhauer (formand), voksensocialchef, Region Midtjylland
- Anette Løwert, psykiater og sexolog, Region Syddanmark
- Else Pedersen, konsulent, Region Syddanmark
- Henrik Robert Nielsen, psykologisk konsulent, Region Midtjylland
- Jette Pedersen, chefkonsulent, Region Hovedstaden
- Klavs Persson, forstander, Region Nordjylland
- Randi Beiskjær, konsulent, Region Sjælland

14 kommunale medlemmer

- Bente Juul, neuropædagogisk konsulent, De 10 fynske kommuner
- Dorthe Hansen Bay, konsulent, Åbenrå Kommune
- Dorthe Lausten, vicekontorchef, Frederiksberg Kommune
- Eva Hollænder, udviklingskonsulent, Roskilde Kommune
- Flemming Nielsen, forstander, Københavns Kommune

- Inge Dankjær Sørensen, pædagogisk konsulent, Herning Kommune
- Inger Riberholt Hansen, leder af hjerne-skaderådgivningen, Sorø Kommune
- Karen Madsen, fagkonsulent, Tønder Kommune
- Marianne Lincke Christiansen, leder af sociale tilbud, Gentofte Kommune
- Peter Hauschildt, forstander, Esbjerg Kommune
- Pia Siert, forstander, Lyngby-Taarbæk Kommune
- Ruth Kastrup, fagkonsulent, Odense Kommune
- Vibeke Madsen, konsulent, Ålborg Kommune
- Anne Renée Hansen, ledende konsulent, Århus Kommune (Stoppet pr. 1. marts 2008)

1.2 Vidensteamets sekretariat

Vidensteamet betjenes i det daglige af et sekretariat beliggende i Viby J. Sekretariatets arbejdsopgaver inkluderer:

- Opretholdelse af det landsdækkende faglige netværk. Sekretariatet planlægger og afholder møder for netværket, hvor der udveksles viden og erfaringer og sættes fokus på aktuelle problemstillinger.
- Dokumentation, erfaringsopsamling og metodeudvikling. Vidensteamet indsamler viden om sit fagområde, som opsamles i forskellige mindre rapporter målrettet forvaltnings- og/eller praksispersonale.
- Vidensformidling og vidensdeling. Viden om praksis og ny forskning videreføres via Vidensteamets kurser, tidsskriftet VidensTema og hjemmesiden vidensteam.dk. Viden om målgruppen bliver også formidlet via den rådgivning og vejledning, der ydes af konsulenttjenesten, Rejseholdet.

Ved årsskiftet blev praktikant i efteråret 2007, stud.scient.pol. Gitte Søgaard, ansat som studentermedhjælper. Antropolog

Hanne Marie Kristensen tiltrådte sekretariatet som formidlingskonsulent pr. 1. februar 2008. Desuden blev stud.scient.pol. Camilla Gade ansat som praktikant i efteråret 2008. Sekretariatet bestod således i 2008 af følgende medarbejdere:

- Sekretær, Connie Brorsen
Ansvar for administration, budget/ regnskab
- Specialkonsulent, Niels Christian Grud
Ansvar for udviklings- og vejledningsopgaver. Herunder administration af Rejseholdet og planlægning af kursUSDelen
- Formidlingskonsulent, Hanne Marie Kristensen
Ansvar for analyse og formidling. Herunder tidsskriftet VidensTema, hjemmeside og kvantitative/kvalitative analyseopgaver
- Studentermedhjælp Gitte Søgaard, stud.scient. pol.
- Praktikant i efteråret 2008: Camilla Gade, stud. scient. pol.

Pr. 1. januar 2009 fratrådte Niels Christian Grud sin stilling som specialkonsulent. Stillingen oplås i starten af 2009.

2. Vidensteamets aktiviteter i 2008

2008 har for både Vidensteamet og sekretariatet budt på mange møder og aktiviteter. De vil i det følgende afsnit kort blive opridset.

2.1 Vidensteamets møder

Vidensteamet har afholdt fire møder i 2008 – to 1-dags møder og to 2-dages møder:

- Årets første møde blev holdt d. 28. februar i Middelfart. Det overordnede tema på mødet var ”status på hjerne-skadeområdet efter kommunalreformen” med faglige oplæg fra Jan Jensen, neuropsykolog, leder af Hjerneskadestiftelsen på Fyn, Birthe Rasmussen, socialrådgiver, Hjerneskadeforeningen, Lokalforening Århus/Østjylland samt Ivan Underlin, forstander på botilbuddet Solskrænten og Lone Lund, afdelingsleder på Solskrænten.
- Forårets 2-dages møde blev holdt d. 29.-30. maj på Ribelund i Ribe. På mødet var der to faglige oplæg om vidensbase-ring af socialpædagogisk praksis holdt af Knud Ramian, seniorrådgiver ved Center for Kvalitetsudvikling, Region Midtjylland og Jan Jaap Rothuizen, afdelingsleder af forsknings og udviklingsafdelingen på Jydsk Pædagog-Seminarium, VIA University College. Derudover var der oplæg om de fysiske rammers betydning for reduktionen af udadrettet adfærd ved afdelingsleder Rita Gertov fra Ribelund.
- D. 28. august dannede Middelfart igen rammen om et 1-dags møde. Det overordnede tema var her ”dokumentation anvendt i praksis”. I den forbindelse var der faglige oplæg fra to botilbud beliggende i Herning kommune med gode erfaringer fra arbejdet med dokumentation. Afdelingsleder Jette Grønne fortalte

om erfaringer med kvalitetsstyring på Hedebo-centret, mens afdelingsleder Solveigh Klitgård og pædagogerne Inga Jensen og Karin Kjærsgård fortalte om deres videreudvikling af arbejdet med udviklingsplaner på botilbuddet Agerbo.

- Efterårets 2-dages møde fandt sted i Korsør d. 27.-28. november. Her var det første emne på dagsordenen patientsikkerhed. Overlæge Malene Vestergaard fra Dansk Selskab for Patientsikkerhed gav et spændende indblik i, hvordan det lægefaglige og det socialpædagogiske fagområde kan forenes i indsatsen for at nedbringe antallet af ”utilsigtede hændelser”. Herefter blev der sat fokus på fortællinger og forumspil som pædagogisk metode. Oplægsholderne var her Dorthe Christiane Iversen, seminarielektor, UC Syd, Videncenter for pædagogik & velfærdsinnovation, og Inge Skafsgaard Larsen, uddannelseskonsulent, Udviklings- og Kursusafdelingen Social- og Sundhedsskolen FH.

Det faglige program bliver på alle møder suppleret med en fast orienteringsrunde, hvor Vidensteamets medlemmer orienterer hinanden om nye tiltag i forhold til målgruppen og debatterer aktuelle problemstillinger.

2.2 Vidensindsamling

I juni 2008 afsluttedes arbejdet med arbejdsrapporten ”God praksis i forløb med særforanstaltninger – Vidensteamets erfaringer med særforanstaltninger for psykisk handicappede og senhjerneskadede”. Arbejdsrapporten er i sin oprindelige version henvendt til de fagpersoner, der beskæftiger sig med Vidensteamets målgruppe.

Efterfølgende er arbejdsrapporten i samarbejde med VISO blevet forelagt tre andre VISO-leverandører, som alle tre fandt,

Ribelund, maj 2008

Besøg på Ribelunds museum, maj 2008

VidensTema - Særnummer om dokumentation, Jan. 2009

VidensTema Nr 2, Forår 2008

VidensTema Nr. 3, Efterår 2008

at erfaringerne også havde relevans for deres områder. Derfor findes det også i en version med titlen "God praksis i forløb med særforanstaltninger for børn, unge og voksne med særlige behov". Dette arbejde blev afsluttet i august 2008.

Begge versioner er tilgængelige på både vidensteam.dk og Den Sociale Kvalitetsdatabase.

I 2008 har to af Vidensteamets møder haft et særligt fokus på dokumentation og vidensbasering af socialpædagogisk praksis. Dette fokus udviklede sig i løbet af efteråret til en indsamling af materiale og udgivelse af et særnummer af tidsskriftet VidensTema med titlen "Dokumentation i praksis – hvordan og hvorfor?" (januar 2009). Særnummeret fokuserer på forskellige dokumentationsmetoder, og hvordan de med succes anvendes i praksis.

I løbet af 2008 er der blevet foretaget følgende interviews:

- Interview med ergo- og psykoterapeut Lotte Sandberg om fysisk og psykisk konflikthåndtering.
- Interview med Forstander Karin Juul-Pedersen og afdelingsledere Søren Thøstesen og Frank Nielsen, Granbakken Bo- og Aktivitetscenter, om dilemmaerne i forbindelse med at politianmelde beboere for vold og trusler mod personalet.
- Interview med lektor Dorthe Iversen, Professionshøjskolen University College Syd, Kolding Pædagoguddannelse, om voldsforebyggende projekter.
- Interview med udviklingskonsulent Pia Bille, Region Sjælland, om erfaringer og problemer med § 141 handleplaner.
- Interview med afdelingslæge Ulla Jacobsen, Center for Oligofrenipsykiatri, Aarhus Universitetshospital, Risskov + medarbejdere fra et botilbud om udviklingshæmning og demens.
- Interview med centerleder Anne Lise Bredahl, Fuglekær Udviklingscenter,

om vanskelighederne ved at rekruttere kvalificeret personalet til arbejdet med beboere med problemskabende adfærd.

- Fokusgruppeinterview samt besøg i Område Tønder angående magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten.
- Interview med psykolog Unnur Mjöll Dónaldsdóttir om workshoppen "Afdelingslederen som kulturskaber" og hendes tanker omkring emnet. Samt telefoninterview med Niels Ole Beck og Bjørn Georgsen – deltagere på workshoppen i foråret 2007.

Interviews i forbindelse med særnummeret "Dokumentation i praksis":

- Fokusgruppeinterview på Rønnegården i Gørløse om stedets fokus på funktions-evne.
- Interview med evidenskoordinator Lotte Cortsen om arbejdet med dokumentation og evidens i Børn og Ungeforvaltningen i Herning kommune.
- Interview med Inga Jensen og Karin Kjærsgaard fra døgntilbudet Lindehuset/Guldsmeden i Herning kommune om udviklingen af deres egen dokumentationsmodel.
- Interview med Susanne Poulsen, afdelingsleder på Skovbo, om deres erfaringer med at dokumenterer alt på computer.
- Telefoninterview med afdelingsleder Jette Grønne fra Hedeboencentret i Herning om stedets metoder.

2.3 Formidling

Formidling af viden om målgruppen er en af Vidensteamets kerneopgaver. I løbet af 2008 er denne opgave hovedsageligt blevet grebet an på tre fronter: Tidsskriftet VidensTema, vidensteam.dk og Vidensteamets kurser og workshop.

2.3.1 VidensTema

Tidsskriftet VidensTema, der handler om

arbejdet med problemskabende adfærd i Danmark, udkommer to gange årligt i et oplag på 2500 eksemplarer. Det udsendes gratis til forvaltninger, bo- og dagtilbud samt andre, der har interesse i arbejdet med Vidensteamets målgruppe.

I løbet af 2008 udkom:

- **VidensTema Nr. 2, Forår 2008, med følgende artikler:**
 - ”Særforanstaltninger: En etisk acceptabel løsning anno 2008” af Louise Scheibel, journalist
 - ”I dag er han der, hvor jeg håbede han ville være” af Louise Scheibel, journalist
 - ”At finde Nikolajs røde tråd” af Louise Scheibel, journalist
 - ”Man skal vælge sin personlighed med omhu, inden man får en hjerneskaide” sammendrag redigeret af Hanne Marie Kristensen, Vidensteamets sekretariat
 - ”Konflikten skal ud af medarbejderens mave” af Hanne Marie Kristensen, Vidensteamets sekretariat
- **VidensTema Nr. 3, Efterår 2008, med følgende artikler:**
 - ”Vi beskriver virkeligheden på godt og ondt” af Gitte Søgaard, Vidensteamets sekretariat
 - ”Vold og trusler mod personalet – hvor går grænsen?” af Hanne Marie Kristensen, Vidensteamets sekretariat
 - ”Fortællinger om vold” af Hanne Marie Kristensen, Vidensteamets sekretariat
 - ”Et problembarn fylder 10 år” af Hanne Marie Kristensen, Vidensteamets sekretariat
 - ”Udviklingshæmmede med demens” af afdelingslæge Ulla Jacobsen, Center for Oligofreni psykiatri, Aarhus Universitets-hospital
 - ”Lise er ikke bare forvirret” af Camilla Gade, Vidensteamets sekretariat

2.3.2 Vidensteam.dk

Arbejdet med at lancere Vidensteamets nye hjemmeside blev afsluttet i maj 2008. Den nye side er dels en udmøntning af behovet for visuelt at matche Vidensteamets logo,

der blev ændret i 2007. Og dels er den et resultat af ønsket om at skabe en lettere tilgængelig brugerflade for de, der søger informationer på siden.

Hjemmesiden er fortsat et meget vigtigt redskab for Vidensteamet i arbejdet med at videreformidle viden og erfaringer om målgruppen. På vidensteam.dk kan man søge viden om og hente inspiration til arbejdet med Vidensteamets målgruppe. Her findes alle Vidensteamets egne publikationer i form af forskellige rapporter, tidsskrifter og artikler, men der er også adgang til en række andre relevante kilder (bøger, links og rapporter). Desuden kan man via hjemmesiden tilmelde sig Vidensteamets kurser og gratis blive abonnent på både VidensTema og den elektroniske nyhedsmail.

Nyhedsmailen udsendes fra hjemmesiden cirka hver 6. uge til omkring 1100 modtagere. Den indeholder information om kurser, publikationer og nye tiltag fra Vidensteamet.

Hjemmesiden er fortsat velbesøgt og benyttes primært i forbindelse med søgning på Vidensteamets kurser, Rejseholdet og forskellige aktuelle emner. Sekretariatet arbejder løbende med at videreudvikle siden og holde den opdateret og relevant for de, der besøger den.

2.3.3 Kurser og workshops

Vidensteamet har en klar målsætning om at kvalificere den eksisterende indsats over for psykisk handicappede og senhjerneskadede med problemskabende adfærd. Derfor holder Vidensteamet hvert år en række kurser henvendt til pædagoger, ledere og andre fagpersoner med det formål at give dem nyttige redskaber og ny viden til brug i deres daglige arbejde.

I 2008 blev der i alt udbudt 31 kurser. Heraf blev 27 (87 %) gennemført med gennemsnitligt 21 deltagere pr. kursus. Kurserne blev holdt i henholdsvis Roskilde og Århus og var fordelt på et forårs- og efterårsprogram.

I 2008 havde Vidensteamet i alt 31 kurser på programmet.

Kurser afholdt i 2008

Forår 2008:

- Workshop: Afdelingslederen som kulturskaber
- Psykiatri og udviklingshæmning I
- Psykiatri og udviklingshæmning II
- At overvinde forstyrrende tanker og følelser
- Udviklende dialoger – den livsnødvendige kommunikation
- Low Arousal – konflikthåndtering uden konfrontation
- Sorg
- At være drevet til vanvid
- Neuropædagogiske redskaber – hvorfor gør vi, som vi gør?
- Livskvalitet for senhjerneskedede med problemskabende adfærd

Efterår 2009:

- Psykiatri og udviklingshæmning I
- Psykiatri og udviklingshæmning II
- At overvinde forstyrrende tanker og følelser – for mellemledere
- At overvinde forstyrrende tanker og følelser – for pædagoger
- Udviklende dialoger – den livsnødvendige kommunikation
- Low Arousal – konflikthåndtering uden konfrontation
- Sorg
- At være drevet til vanvid
- Neuropædagogiske redskaber – hvorfor gør vi, som vi gør?
- Livskvalitet for senhjerneskedede med problemskabende adfærd

I løbet af året har der været i alt 567 deltagere på Vidensteamets kurser. Tabel 1 viser, hvordan deltagerne er fordelt mellem henholdsvis at være kommunalt, regionalt eller privat ansatte. Kategorien ”andet” dækker over eksempelvis statsligt ansatte og studerende.

Tabel 1. Fordeling af kursister på ansættelsessted

Ansættelsessted	Antal
Kommune	400 (70,5 %)
Region	126 (22,2 %)
Privat	32 (5,7 %)
Andet	9 (1,6 %)
Total	567 (100 %)

Alle Vidensteamets kurser evalueres af kursisterne, og i 2008 var svarprocenten 94 %. Tilbagemeldingerne indgår som en vigtig del af den fortsatte udvikling af kurserne.

De statistikker, der udarbejdes på baggrund af evalueringerne, giver eksempelvis et godt overblik over tilfredsheden med kurserne. Tabel 2a og 2b viser kursisters generelle tilfredshed med henholdsvis foråret og efterårets kurser. I begge perioder kategoriserer omkring halvdelen af kursisterne sig selv som ”meget tilfreds”, og der er i det hele taget en stor overvægt af positive tilbagemeldinger. Det er dog for Vidensteamets sekretariat fortsat et klart mål at skabe endnu større tilfredshed blandt kursisterne.

Tabel 2a. Tilfredshed med forårets kurser 2008

Tilfreds med kurset	Antal
Meget tilfreds	162 (48,4 %)
Tilfreds	121 (36,1 %)
Mindre tilfreds	15 (4,5 %)
Utilfreds	5 (1,5 %)
Ubesvaret	32 (9,5 %)
Total	335 (100 %)

Tabel 2b. Tilfredshed med efterårets kurser 2008

Tilfreds med kurset	Antal
Meget tilfreds	124 (53,4 %)
Tilfreds	100 (43,1 %)
Hverken/eller	6 (2,6 %)
Ubesvaret	2 (0,9 %)
Total	232 (100 %)

Variationen i svarmulighederne i tabel 2a og 2b skyldes, at spørgeskemaet over sommeren er blevet justeret, således at vi nu kan behandle evalueringerne i statistikprogrammet SPSS. Overgangen til et nyt spørgeskema og en ny analysemetode betyder, at der ikke kan laves en samlet tabel over den generelle tilfredshed med kurserne i 2008.

2.4 Vidensteamets konference 2008

Vidensteamets konference 2008 blev afholdt d. 21. november 2008 i Middelfart.

Konferencen har tidligere været forbeholdt medlemmerne af Vidensteamet og Rejseholdet. Men i år havde sekretariatet som noget nyt også reserveret et antal gratis pladser til nogle af de 567 kursister, der i løbet af 2008 har deltaget på Vidensteamets kurser. Interessen for at deltage var overvældende, men da der kun var tale om et begrænset antal pladser, var der - desværre - ikke plads til alle.

I alt deltog 44 konsulenter og fagfolk fra hele landet, og konferencen bød på gode muligheder for at udveksle erfaringer og få ny viden med hjem.

Først på programmet var et oplæg af læge og hjerneforsker, Kjeld Fredens, der redegjorde for den seneste viden på hjerneområdet. Dernæst fulgte et oplæg fra konsulent i VISO, Gitte Weitling, med titlen "Hvordan kan vi bruge VISO?". Om eftermiddagen holdt konsulenter fra Vidensteamets Rejsehold workshops om spejlneuroner, ADHD og sorg.

3. Vidensteamets Rejsehold

I 2004 etablerede Vidensteamet den tværfaglige og landsdækkende konsulenttjeneste - Rejseholdet. Rejseholdet blev dannet, fordi medlemmerne af Vidensteamet fra deres mangeårige arbejde i forvaltninger og praksis ved, at indsatsen over for problemskabende adfærd er så kompleks, at kun de færreste støttemiljøer kan sidde inde med hele den nødvendige vifte af faglig viden.

Ved udgangen af 2008 består Rejseholdet af 44 konsulenter med et solidt kendskab til målgruppen. Deres viden fordeler sig på mange områder, da de har meget forskellige faglige baggrunde og erfaringer. Blandt konsulenterne er således både psykologer, psykiatere, neuropædagoger, musikterapeuter, fysioterapeuter og sexologer.

Rejseholdet og alle henvendelser til Rejseholdet administreres af sekretariatet. Efter en problemaflarende samtale med sekretariatets specialkonsulent henvises rekvirenten til den/de konsulenter, der vurderes at være de rigtige til at løse opgaven. Den afklarende telefonsamtale er gratis, mens prisen på eventuel konsulentbistand aftales indbyrdes mellem rekvirent og konsulent.

3.1 Rejseholdets opgaver i 2008

Der kommer løbende henvendelser fra bo- og dagtilbud samt forvaltninger, der ønsker hjælp til at løse forskellige problemstillinger i relation til psykisk handicappede og senhjerneskadede med problemskabende adfærd. Som noget nyt har der i 2008 også været enkelte henvendelser fra tilbud målrettet normalt begavede, der står med særligt vanskelige problemstillinger, og som derfor finder det nyttigt at bede Rejseholdet om hjælp.

Sekretariatet modtog i løbet af 2008 i alt 80 henvendelser om bistand fra Rejseholdet. I

Vidensteamets konference 2008 foregik på Severin Kursuscenter i Middelfart.

Rejseholdets ydelser

- **Undersøgelser og udredninger** (psykiatrisk, psykologisk, neuropsykologisk, pædagogisk)
- **Omsætning af viden til pædagogiske metoder** via supervision eller konsultation
- **Undervisning** i fagspecifikke temaer
- **Behandlingstilbud** (psykologiske samtaleforløb, fysioterapi, sanseterapi, musikterapi)
- **Udvikling af organisation, medarbejdere og ledelse**

2007 modtog sekretariatet 102 henvendelser, og der er således tale om et fald i det samlede antal henvendelser.

Tabel 3 giver et overblik over, hvilken type bistand rekvirenterne efterspørger. Af denne tabel fremgår det, at forklaringen på faldet i det samlede antal henvendelser skal findes i antallet af personsager. Personsager udgjorde i 2007 ca. 41 % af henvendelserne. Dette tal er i 2008 faldet til ca. 15 %.

Tabellen viser dog også, at der fortsat er en stor efterspørgsel efter supervision og undervisning i form af eksempelvis huskurser eller særlige temadage. Sammenlignet med tallene fra 2007 er antallet af henvendelser, der handler om undervisning og supervision næsten uændrede – dog med en lille stigning i antallet af supervisionssager.

Det faldende antal personsager kan sandsynligvis forklares med, at flere aktører er blevet bekendte med muligheden for at få hjælp via VISO. Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation tilbyder gratis, landsdækkende specialrådgivning til borgere, kommuner, institutioner og tilbud på social- og specialundervisningsområdet, når den rette ekspertise ikke findes i kommunen. Dertil kommer, at VISO, der tidligere kun gik ind i de mest specialiserede og komplicerede enkeltsager, i løbet af 2008 har ændret disse kriterier. I dag afgør kommunerne i højere grad selv, om de har brug for VISOs hjælp til en personsag.

Tabel 3. Henvendelser inddelt efter rekvirent og opgavetype

Opgavetype	Rekvirent									
	Kommune		Region		Privat		Andet		Total	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Undervisning	28	22	10	13	4	5	2	3	44	43
Supervision	11	15	3	2	-	1	-	-	14	18
Personsag	25	8	5	3	5	1	7	-	42	12
Andet	2	2	-	-	-	1	-	-	2	3
Flere opgaver	*	3	*	1	*	-	*	-	*	4
Total	66	50	18	19	9	8	9	3	102	80

Tabel 4 viser fordelingen af henvendelser på forskellige aktører. Her fremgår det, at der er en klar overvægt af henvendelser fra kommunale aktører, mens andelen af henvendelser fra regionale og private tilbud er mindre. Kategorien ”andet” dækker over eksempelvis pårørende.

Tabel 4. Henvendelser fordelt på aktører

Rekvirent	Antal
Kommunalt tilbud	50 (62,5 %)
Regionalt tilbud	19 (23,8 %)
Privat tilbud	8 (10,0 %)
Andet	3 (3,7 %)
Total	80 (100 %)

Tabel 5 og 6 viser det videre forløb for henvendelserne efter den afklarende samtale med Vidensteamets specialkonsulent. Det fremgår her, at ikke alle henvendelser er blevet til en Rejseholdssag. Nogle sager er blevet vurderet relevante for VISO og er derfor blevet henvist dertil. I andre tilfælde har rekvirenterne fundet en løsning inden for deres respektive kommune eller region, eller de har fået kontakt til konsulenter uden for Rejseholdet. Af de 80 henvendelser er 59 således blevet løst af konsulenter i Rejseholdet, mens de øvrige er blevet løst på anden vis.

Når rekvirenterne i den afklarende samtale ofte bliver opfordret til at finde en løsning i deres eget bagland eller bliver henvist til VISO, skyldes det blandt andet, at sådanne løsninger er gratis for rekvirenten.

Tabel 5. Henvendelser inddelt efter forløb og opgavetype

Forløb/Opgavetype	Personsak	Supervision	Undervisning	Andet	Flere opgaver	Total
Rejseholdskonsulent	4	15	37	1	2	59
VISO	7	1	-	-	-	8
Kommune/Region	1	-	-	-	1	2
Ekstern Konsulent	-	1	3	-	-	4
Annulleret/afvist	-	1	3	-	1	5
Andet	-	-	-	2	-	2
Total	12	18	43	3	4	80

Tabel 6. Henvendelser inddelt efter forløb og rekvirent

Forløb/Rekvirent	Kommune	Region	Privat	Andet	Total
Rejseholdskonsulent	38	13	6	2	59
VISO	5	2	1	-	8
Kommune/Region	2	-	-	-	2
Ekstern Konsulent	-	2	1	1	4
Annulleret/afvist	3	2	-	-	5
Andet	2	-	-	-	2
Total	50	19	8	3	80

4. Forventninger til 2009

2008 har været et år, hvor der har været meget fokus på at udvikle og forbedre varetagelsen af de faste driftsopgaver i sekretariatet. Det er et arbejde, der forventes at fortsætte i 2009 blandt andet med den løbende videreudvikling af Vidensteamets kurser, hjemmesiden og tidsskriftet VidensTema. I 2009 forventes det endvi-

dere, at arbejdet med indsamling af viden i relation til Vidensteamets målgruppe intensiveres. Et af de temaer, der kan sættes fokus på i dette arbejde, er de fysiske rammers betydning for reduktionen af problemskabende adfærd – herunder samspillet mellem de fysiske rammer og pædagogikken.

